

Ohje kunnille tilapäistä suojelua hakevien ja saavien palveluista aiheutuneiden kustannusten laskutukseen ajalta 4.3.-30.4.2022

Taustaa

Ukrainasta paenneiden auttamiseksi EU:ssa otettiin käyttöön tilapäisen suojelun direktiivi 4.3.2022. Suomi ja muut EU-maat alkoivat myöntää tilapäistä suojelua Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäistä suojelua hakeneella ja saavalla henkilöllä on oikeus asua vastaanottokeskuksessa, oikeus vastaanottokeskuksen järjestämiin palveluihin ja työntekoon Suomessa. Tilapäisen suojelun oleskelulupia myönnetään tällä erää 4.3.2023 saakka.

Ukrainasta on 24.2.2022 alkaneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen paennut yli 5,3 miljoonaa ihmistä. Suomessa on jätetty yli 20 000 tilapäisen suojelun hakemusta, ja viime viikkojen aikana uusien hakemusten määrä on tasaantunut noin 1 500 hakemukseen. Ukrainan kansalaiset saavat biometrisellä passilla oleskella ja liikkua EU:ssa viisumivapaasti 90 vuorokautta. Monet ukrainalaiset saapuivat Suomeen viisumivapaan liikkumisen turvin ja asettuivat sellaisille paikkakunnille, joilla heillä oli ennestään sukulaisia, tuttavita tai aiemmilta vuosilta tuttu kausityönantaja. Lisäksi monet vapaaehtoiset ovat avustaneet Ukrainasta paenneita siirtymään Suomeen eri kuntiin. Monet kunnat ovat yllättäen joutuneet järjestämään tilapäistä suojelua hakeville ja saaville henkilöille majoitusta ja muita palveluja, joiden järjestäminen kuuluisi vastaanottolain mukaan vastaanottokeskukselle. Tästä nopeasti kehittyneestä ja ennakoimattomasta tilanteesta johtuen kunnille voidaan korvata tämän ohjeen mukaisesti niitä kustannuksia, joita on syntynyt tilapäistä suojelua hakevien ja saavien ensivaiheen vastaanottopalveluiden järjestämisestä ajalla 4.3.-30.4.2022. Korvaukset perustuvat nk. vastaanottolakiin eli lakiin kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (17.6.2011/746).

Vastaanottolain mukaiset korvaukset

Vastaanottopalveluihin kuuluvat majoitus, vastaanotto- ja käyttöraha, sosiaalipalvelut, terveydenhuoltopalvelut, tulkki- ja käänköspalvelut sekä työ- ja opintotoiminta. Tilapäistä suojelua saaville annetaan terveydenhuoltopalvelut samoin perustein kuin henkilölle, jolla on kotikuntalaisissa tarkoitettu kotikunta Suomessa.

Tilapäistä suojelua hakevien ja saavien henkilöiden vastaanotosta ajalla 4.3.-30.4.2022 kunnille syntyneet kustannukset ovat korvattavia seuraavasti:

- **Henkilöstökulut:** Mikäli kunta on palkannut henkilön hoitamaan tilapäistä suojelua hakevien tai saavien henkilöiden vastaanottopalveluita, tulee kunnan osoittaa, että henkilön työpanos on käytetty tähän tehtävään. Maahanmuuttovirasto korvaa vain vastaanottolain mukaisiin palveluihin liittyvästä työstä koituneet kustannukset. Jos kyseinen henkilö on hoitanut muita kuin vastaanottolain mukaisten palveluiden tuottamista, ei työpanoksesta aiheutuvia kustannuksia siltä osin korvata. Syntyneet henkilöstökustannukset on kyettävä osoittamaan työaikakirjanpidossa siten, että työaika on nimenomaisesti kohdennettu tilapäistä suojelua hakevien tai saavien vastaanottopalveluiden tuottamiseen. Tämä koskee myös tilannetta, jossa korvauksia haetaan kunnan varsinaisen henkilöstön käyttämän työajan kustannuksiin.

- **Kiinteistöistä aiheutuvat kulut eli majoitus:** Mikäli kunta on majoittanut tilapäistä suojelua hakevia tai saavia henkilöitä omiin tiloihinsa tai tehnyt sopimuksen hätämajoituksesta alueellaan erillisen toimijan kanssa. Myös asumisesta aiheutuneet muut kustannukset voidaan korvata (esim. sähkö, vesi).
- **Aineet ja tarvikkeet:** Asuntojen kalustamisesta ja varustamisesta syntyneet kustannukset.
- **Palveluiden ostot:** Tulkkaus: Kunnalle vastaanoton palveluiden tuottamisesta aiheutuneet tulkkauksekustannukset.
- **Terveystarkastukset:** Tilapäistä suojelua hakevien ja saavien terveystarkastuksista ja sairaanhoidosta kunnalle syntyneet kustannukset, esim. terveystarkastukset ja rokotukset.
- **Sosiaalipalvelut:** välttämätön sosiaalihuolto: Sosiaalihuollon palveluista, esimerkiksi lastensuojelusta kunnalle aiheutuneet kustannukset.
- **Sosiaalietuudet:** välttämätön toimeentulo: Henkilöille välttämättömänä sosiaalipalveluna osoitettu rahallinen tuki, ruoka-apu tai lahjakortit elintarvikkeiden hankkimista varten
- **Mahdolliset muut kulut** (eriteltävä mitä, jos näitä on)

Maahanmuuttovirasto ei korvaa opetukseen tai työllisyyspalveluihin liittyviä kustannuksia. Myöskään varhaiskasvatuksesta tai perusopetuksesta syntyneet kustannukset eivät kuulu Maahanmuuttoviraston korvausten piiriin. Haettavat korvaukset tulee eritellä

Laskutustapa

Kuntien tulee toimittaa Maahanmuuttovirastoon **yksi lasku** aiheutuneista kustannuksista sekä sen liitteenä selvitys aiheutuneista kustannuksista kululajeittain viimeistään **31.5.2022 mennessä**. Laskulle tulee asettaa maksuaikaa 31.8.2022 saakka. Laskut pyritään Maahanmuuttovirastossa tarkastamaan ja maksamaan mahdollisimman pian, mutta käsittelyssä voi tulla viivettä, jos laskuttavien kuntien määrä on suuri.

Selvityksestä tulee käydä ilmi aiheutuneet kustannukset ja kunnan alueella asuvat tilapäistä suojelua hakeneet tai saaneet henkilöt sekä heidän kunnassa oleskelunsa päivämäärät. Laskutettujen kustannusten tulee olla osoitettavissa aiheutuneiksi ajalla 4.3.-30.4.2022 kunnassa asuneista tilapäistä suojelua hakeneista tai saavista henkilöistä ja syntyneiden kustannusten tulee olla todennettavissa kunnan kirjanpidosta. Kunnalle tulleiden laskujen kopioita ei liitetä Maahanmuuttovirastolle lähetettävään laskuun. Niiden tulee kuitenkin olla pyydettyinä saatavilla. Kuntiin tehdään pistotarkastuksia kustannusten korvaamisen jälkeen.

Selvityksessä on oltava selvityksen laatijan yhteystiedot, jotta Maahanmuuttovirasto voi tarvittaessa olla yhteydessä tarkempien tietojen saamiseksi laskutettavista kustannuksista.

Lasku ja selvitys kustannuksista tulee toimittaa Maahanmuuttovirastoon verkkolaskuna.

Maahanmuuttoviraston verkkolaskutusosoite:

OVT 003710199535
Opus Capita Solutionsin välittäjä tunnus E 204503
Maahanmuuttoviraston Y-tunnus 1019953-5
ALV-tunnus FI10199535

Laskun viitteeksi tulee kirjata: **2320M-3007 Ukrainan kulut.**

Kustannuslajit

Laskuun liitettävässä selvityksessä tulee eritellä kulut seuraavien kustannuslajien mukaisesti. Erittelyn tulee sisältää vain tosiasiallisesti kunnalle aiheutuneet kustannukset ja vain ne kululajit, joita kunnalle on syntynyt.

1. Henkilöstökulut
2. Kiinteistöistä aiheutuvat kulut (kuntien omistamien tai vuokraaminen kiinteistöjen kulut)
3. Aineet ja tarvikkeet
4. Palveluiden ostot (tulkkaukspalvelut)
5. Terveystuotopalvelut
6. Sosiaalipalvelut
7. Sosiaalietuudet
8. Mahdolliset muut kulut (eriteltävä mitä, jos näitä on)

Maahanmuuttovirasto tarkastaa kuntien lähettämät laskut ja saattaa pyytää lisäselvitystä kustannuksista ennen niiden korvaamista. Huomioitavaa on, että kustannuksia maksetaan vain henkilöistä, jotka ovat rekisteröityneet tilapäistä suojelua hakeviksi tai saavat tilapäistä suojelua. Jos henkilö oleskelee kunnan alueella eikä ole rekisteröitynyt, tulee kunnan vastata alueellaan oleskelevien akuuteista ja välttämättömistä palveluista (STM kuntainfo 1/2022, VN/7766/2022).

Laskun liitteenä olevassa selvityksessä tulee olla kunnanjohtajan (tai henkilön, jolla on kunnan nimenkirjoitusoikeus) ja selvityksen laatijan allekirjoittama vakuutus, jolla kunta vahvistaa laskutettavien kulujen syntyneen kunnalle tilapäistä suojelua hakevista tai saaneista henkilöistä aikavälillä 4.3.-30.4.2022. Vakuutus voi olla seuraavanlainen:

Vakuutamme, että korvattavaksi haettavat kustannukset ovat syntyneet X-kunnalle tilapäistä suojelua hakevista ja saaneista henkilöistä aikavälillä 4.3.2022-30.4.2022.

kunnanjohtajan ja selvityksen laatijan allekirjoitukset ja nimenselvennykset

Maahanmuuttoviraston ja valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeus

Maahanmuuttovirastolla tai sen valtuuttamalla tarkastajalla sekä valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa kunnan tilinpitoa kunnan hakemien korvausten kohteena olevan toiminnan osalta. Tilinpito on järjestettävä siten, että toteutuneet kustannukset ovat luotettavasti todennettavissa kunnan kirjanpidossa erillään kunnan muusta toiminnasta.

Lisätietoa

Laskutusta koskevat tiedustelut tulee lähettää Maahanmuuttoviraston taloushallinnon sähköpostiin vastaanottotalous@migri.fi.